

Gebrookerbos

Van weiland naar wij-land.

Inleiding

GEBROOKERBOS

Vroeger, vroeger toen was alles beter. Toen liep je in de oostelijke mijnstreek nog langs beekjes met helder stromend water en prachtige kastelen in de oude dorpen die het decor vormden voor de ontwikkeling van de mijnbouw. Toen die mijnbouw wegviel, vielen er ook gaten in de identiteit van Heerlen. Met in het bijzonder Heerlen Noord.

Of niet? Waar vroeger de rijkdom gehaald werd uit het zwarte goud, kan vandaag de dag geplukt worden in het groene goud. Denk aan lange wandelingen over de Brunssummerheide, even in het gras liggen in het Heidenatuurpark of stenen ketsen bij het Geleen- of Caumerbeekdal. Die kastelen van vroeger zijn er nog steeds (Hallo kasteel Hoensbroek!) en er zit nog veel potentie in het zandgroeve-gebied en de bebouwing van de mijn-koloniën.

Dat vandaag alles beter is, wordt soms even over het hoofd gezien. Daarom is het belangrijk om de macrostructuur weer helder te maken. Om gebruik te maken van de identiteit van het gebied en de historische parels. Want die liggen er genoeg. Stel je tromgeroffel voor en dan presenteren wij met gepaste trots: het Gebrookerbos.

Het project Gebrookerbos is een samenwerking tussen de Open Universiteit, Neimed (Limburgs Kennisknooppunt voor Demografisch Omdenken) en de gemeente Heerlen. Gebrookerbos gaat over de transformatie van Heerlen Noord door het herstellen van de macrostructuur en het stimuleren van micro-initiatieven.

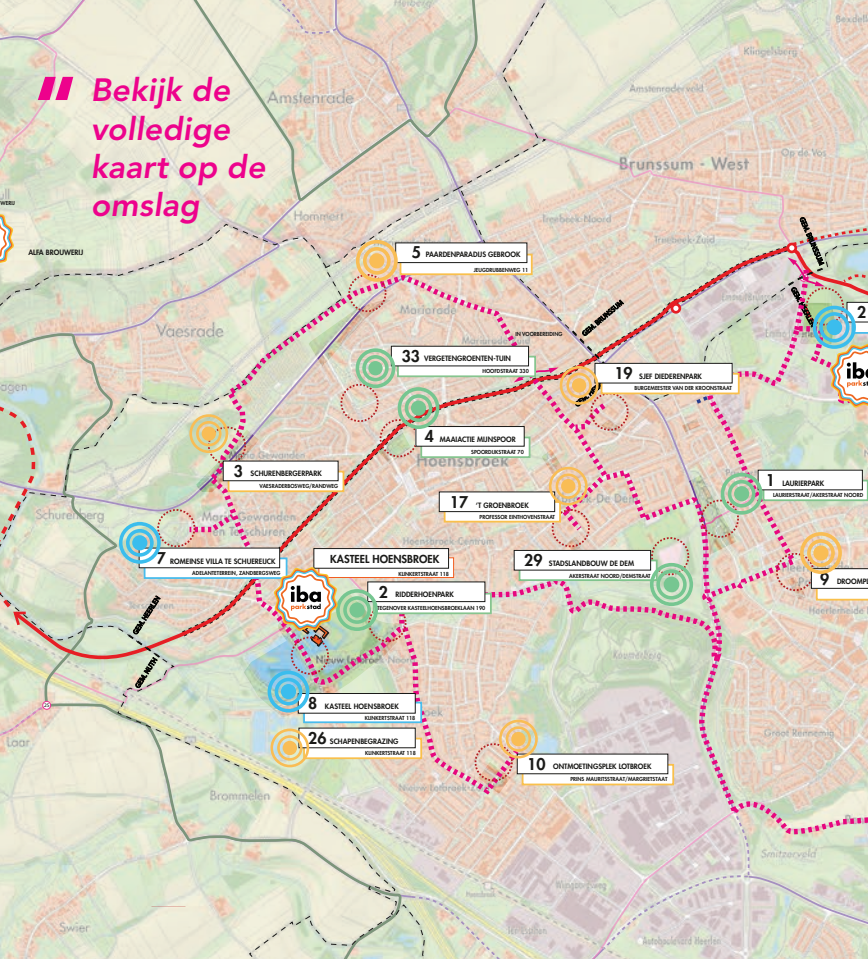
Allebei even belangrijk, dus allebei komen ruim aan bod in deze gids. We zijn op zoek gegaan naar oplossingen voor de lege plekken in het gevarieerde landschap tussen Kasteel Hoensbroek en de Brunssummerheide. Oplossingen, die samen met Heerlen-Noordenaren en andere partners gerealiseerd worden. De kern van de opgave is het omvormen van een bestaande plek tot iets nieuws; volgens de methode Gebrookerbos. Met als doel het gebied te voorzien van duurzame, sociale en economische impulsen.

Het is tijd om het vertrouwen van de Heerlen-Noordenaar terug te winnen. Om te laten zien dat hij of zij in de oostelijke mijnstreek kan ondernemen, participeren en ontmoeten. Dit burger ondernemerschap is nodig om Heerlen Noord te tillen naar een hoogwaardig economisch dynamisch gebied.

De micro-initiatieven richten zich op drie thema's, die kansrijk zijn in het gebied; natuur/wildernis, stadslandbouw en toerisme/recreatie. Ontdek ze allemaal in deze gids!

Bekijk de volledige kaart op de omslag

INHOUDSOPGAVE

- 6 Onderzoek Methode Gebrookerbos
- 8 Groeijlijst Burgerinitiatieven
- 12 Micro-initiatieven; Stadslandbouw
 - 14 Park De Laurier
 - 15 Ridder Hoen Park
 - 16 Maaiactie Mijnspoor
 - 17 Stadboerderij Peter Erkens
 - 18 Stadslandbouw MSP
 - 19 Stadslandbouw De Dem
 - 20 Vergetengroenten Tuin
 - 21 Tiny Forest
 - 22 De Dobbeltuyn
- 24 Micro-initiatieven; Wildernis / Natuur
 - 26 Schurenbergerpark
 - 27 Paardenparadijs Gebrook
 - 28 Droomplein de Wieër
 - 29 Ontmoetingsplek Lotbroek
 - 30 Kloosterkoolhöfke
 - 31 't Groenbroek
 - 32 Sijf Diederenspark
 - 33 Palemig Kern met Pit
- 34 Micro-initiatieven; Toerisme / Recreatie
 - 36 Plaqueette Romeinse villa te Schuereijck
 - 37 Wandeling om Kasteel Hoensbroek
 - 38 Hondeninitiatieven
 - 39 Dutch Mountain Archery
 - 40 Boerderijterras D'r Binnenplei
 - 41 Tiny Housing
- 42 Macro-projecten
 - 44 Brunssummerheide
 - 45 Caumerbeekdal
 - 46 Groevengebied
 - 47 Kasteel Hoensbroek
 - 48 Leisure Lane
 - 49 Geleenbeekdal
- 50 Colofon

Onderzoek

METHODE GEBROOKERBOS

In mei 2016 is het onderzoek 'Methode Gebrookerbos' door Neimed, Limburgs kennisknooppunt voor demografisch omdenken, van start gegaan voor een periode van vier jaar. Doel van dit onderzoek is inzicht krijgen in de overdraagbaarheid en effectiviteit van 'Gebrookerbos' als mogelijk generieke methodiek voor andere krimpregio's.

In diezelfde maand is binnen het project Gebrookerbos een 'brooker' aangesteld. Deze functionaris heeft een driedelige rol: ondersteunen van burgerinitiatieven in hun groei en ontwikkeling; engagementmarketing (burgers stimuleren om tot ideeën te komen) en kennisdeling zoals het organiseren van themabijeenkomsten en workshops. Dankzij de nauwe samenwerking tussen brooker en onderzoeker wordt het project vanaf het begin geëvalueerd.

Het gebied Heerlen-Noord wordt vier jaar lang gemonitord om inzicht te krijgen in het maatschappelijk rendement van Gebrookerbos, de ervaringen van bewoners en initiatiefnemers en de betekenis van Gebrookerbos voor Heerlen-Noord. Het monitor-

onderzoek richt zich op de fysieke omgeving, demografische samenstelling, sociaal-economische en sociaal-culturele situatie van het gebied. Daarnaast worden eigenaarschap en organisatievermogen van burgers, de relatie overheid-burger en de toekomstvisie over het gebied nader onderzocht.

Voor meer informatie over het onderzoek: Samira Louali (onderzoeker Neimed), samira.louali@neimed.nl

// Doel van dit onderzoek is inzicht krijgen in de overdraagbaarheid en effectiviteit.

GROEILIJST BURGERINITIATIEVEN

Sinds de start van het Gebrookerbos in 2014 zijn 38 burgerinitiatieven ontstaan. Alle initiatieven betreffen eigen ideeën van bewoners of ondernemers in Heerlen-Noord.

Zij worden naar behoefte ondersteund door een 'brooker'. Een accountmanager van de gemeente Heerlen begeleidt het initiatief op procedureel of planologisch gebied. Niet alle initiatieven bleken realiseerbaar of uitvoerbaar. Een deel van de initiatieven zijn niet van start gegaan of hebben hun droom in een ander stadsdeel of in een andere stad kunnen realiseren.

Sommige initiatieven verkeren nog in de voorbereidingsfase. De realisatie van hun idee is bijvoorbeeld afhankelijk van (de wijziging van) een bestemmingsplan, voldoende menskracht of van financiering.

In dit boekje zijn met name de initiatieven beschreven die al gerealiseerd of al te bezichtigen zijn. Medio 2017 bestrijken alle initiatieven samen een gebied van 320.000 m².

2014

1. Park De Laurier
2. Ridder Hoen Park
3. Schurenberger Park
4. Maaiactie Mijnspoor
5. Paardenparadijs Gebrook
6. Stadboerderij Peter Erkens
7. Plaquette Romeinse villa te Schuereijck
8. Wandeling om Kasteel Hoensbroek

2015

9. Droomplein de Wieër
10. Ontmoetingsplek Lotbroek
11. Room Escape *
12. Stadslandbouw MSP
13. Moestuin Passart
14. Bijenvolken *
15. Hondeninitiatieven
16. Kloosterkoolhöfke

**II Alle initiatieven
betreffen eigen
ideeën van
bewoners of
ondernemers.**

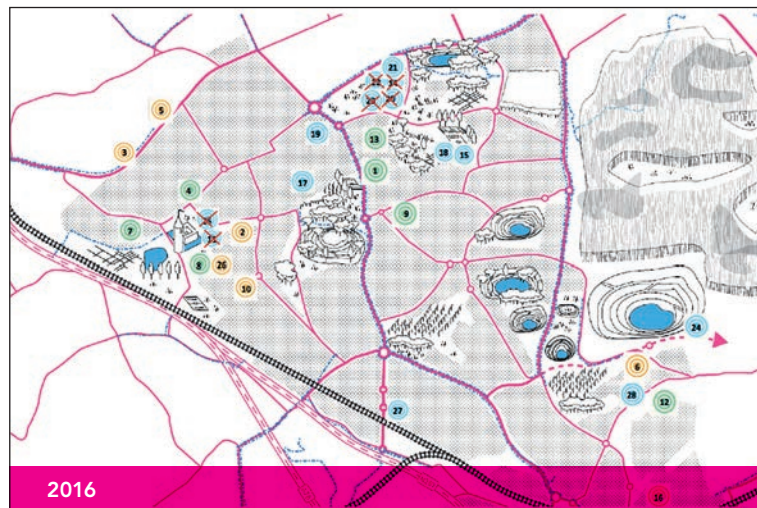
2016

17. 't Groenbroek
18. Sportpark Varenbeuk
19. Sjef Diederenspark
20. RC Skydevils *
21. Dutch Mountain Archery
22. Evenementen Heerlerheide *
23. Evenemententerrein *
24. Boerderijterras D'r Binneplei
25. Kaasmakerij *
26. Schapenbegrazing
27. Tiny Housing
28. Palemig, Kern met Pit

2017

29. Stadslandbouw De Dem
30. Boshotel
31. Obstakel run *
32. Back to Nature Camping
33. Vergetengroenten Tuin
34. Passart paardenweiland *
35. Natuurlijk Uitstrooiveld
36. Vlindertuin
37. Tiny Forest
38. Dobbeltuin

* Niet gerealiseerd of elders
van start gegaan.

Micro-initiatieven

STADSLANDBOUW

© Locatie: Tussen de Laurierstraat en Akerstraat Noord, Heerlen

© Locatie: Tegenover Kasteelhoensbroeklaan 190, Hoensbroek

no. 1. PARK DE LAURIER

Start

Initiatief sinds 2014.

Initiatief

Om de leefbaarheid in de buurt Passart te vergroten zijn in 2010 drie flats (189 woningen) van Woonpunt aan de Laurierstraat gesloopt. De vrijgekomen plek heeft Woonpunt in bruikleen gegeven aan de gemeente. In overleg met bewoners en de basisschool hebben leerlingen hier meteen bloemen en granen ingezaaid. In de tussentijd zijn de verschillende buurtpartners aan de slag gegaan met een meer blijvende invulling. Medio 2013 is de nieuwe inrichting voor de lege plek een feit en is het Laurierpark geopend: een plek voor ontmoeting, vrijetijdsbesteding, recreatie, educatie, sport en beweging voor oud en jong in Passart.

Medio 2013 is de nieuwe inrichting voor de lege plek een feit en is het Laurierpark geopend.

no. 2. RIDDER HOEN PARK

Start

Initiatief sinds 2014.

Initiatief

Om de sociale cohesie in Hoensbroek te verbeteren, heeft een groep enthousiaste vrijwilligers (in samenwerking met enkele bestuursleden van de gezamenlijke buurtstichtingen en andere betrokken partijen) een deel van de huidige dierenweide naast Kasteel Hoensbroek, omgevormd tot een groene ontmoetingsplek waar buurtbewoners elkaar kunnen ontmoeten. Een deel van het dierenpark is inmiddels flink onder handen genomen door de vrijwilligers en heeft een nieuwe inrichting en aanplanting gekregen met hoogstamfruitbomen, fruit- en smulhagen. Inmiddels is er een bijenpaviljoen gerealiseerd, waar de Breuker bijen in alle rust kunnen zorgen voor heerlijke Breuker Honing. Er staat er een mooie nieuwe blokhut en is er een knuffelweide aangelegd,

waar kinderen en ouderen (op bepaalde tijdstippen in de week) kunnen knuffelen met aibare dieren. Kortom: het Ridder Hoen Park is een bijzondere plek waar ontmoeten en natuur centraal staan

Meer informatie

www.ridderhoenpark.nl en
www.facebook.com/ridderhoenpark

© Locatie: Spoordijkstraat 70, Hoensbroek

© Locatie: Heiveldjensweg 10-12, 6415 PW Heerlen

no. 4. MAAIACTIE MIJNSPOOR

Start
Initiatief sinds 2014.

Initiatief
Op initiatief van buurtstichting SDHC wordt door bewoners een stuk grond van het voormalig Mijnspoor zelf onderhouden. Het gaat hier om een stukje Spoordijk, dat aan de gemeente toebehoort. Zo willen bewoners de plek mooier en schoner maken. De gemeente faciliteert in gereedschap en zorgt voor de afvoer van het snoeimateriaal.

De trekker van het initiatief, die langs de Spoordijk woont, heeft zijn eigen woning tevens omgevormd tot bed&breakfast Mijnspoorzicht, geschikt voor 1-4 gasten. De gemeente heeft hier medewerking aan verleend, vanwege de ligging aan het Mijnspoor.

Dit initiatief maakt onderdeel uit van het Macroproject Mijnspoor. Zelf-

onderhoud zou straks bij het nieuwe Mijnspoor (fiets/wandel/mijnroute) ook een rol kunnen spelen. Door een B&B wordt de toeristisch/recreatieve structuur rond het Mijnspoor verder versterkt.

Meer informatie
www.facebook.com/mijnspoorzicht
www.mijnspoorzicht.nl

“ Zo willen bewoners de plek mooier en schoner maken.

no. 6. STADSBOERDERIJ PETER ERKENS

Initiatief
De Stadsboerderij Heerlen wil zich ontwikkelen tot een dynamisch en duurzaam bedrijf in en rond de stad Heerlen met als doel: voedsel produceren dichtbij de burger en samen met de burger om het belang van gezond en duurzaam eten zichtbaar te maken. De graasgebieden en de akkers zijn o.a. braak- en/of vrijliggende gronden in Parkstad waarop lokaal voedsel wordt geproduceerd in een korte keten rechtstreeks naar de consument. De stadsboerderij wilt ook ruimte bieden voor 'Ambachtelijk ondernemen'.

Hierbij gaat het om zowel fysieke ruimte (gebruik van erf, land en keuken, en van producten), als ondernemersruimte om stadslandbouwproducten te produceren, ontwikkelen, en verkopen. De stadsboerderij is een verzamelplek voor diverse ondernemers(vormen) binnen dit concept.

Daarnaast wil de stadsboerderij burgerinitiatieven onderdak bieden en ondersteunen en op die manier stadsbewoners betrekken bij het boerenwerk.

Er is plek voor een kookstudio/activiteitenruimte/educatieruimte waar met de producten kan worden gekookt en waar workshops, kookbijeenkomsten en andere publieksactiviteiten voor uiteenlopende doelgroepen worden georganiseerd.

Kortom: er groeit iets moois in Heerlen: een echte stadsboerderij waar burgers landbouw kunnen ervaren (bezoeken), meemaken (vrijwilligerswerk), ervan eten (productverkoop), leren (workshops) en meegenieten (oogstfeest).

Meer informatie
www.petererkens.nl

© Locatie: Govert Flinckstraat/Slotweg, Heerlen

© Locatie: Akerstraat Noord/Demstraat, Heerlen

no. 12. STADSLANDBOUW MSP

Start

Initiatief sinds 2015.

Meer informatie

www.stadslandbouwmssp.nl

Initiatief

Op de grens van Palemig en Meezenbroek heeft een groep enthousiaste bewoners samen met stadsboer Peter Erkens recent een groot stuk grond van 1 ha bewerkt en omgetoverd tot een akker met groenten en andere gewassen. Samen bepalen ze hoe ze de akker gaan bebouwen en wat ze met de opbrengst doen. Bewoners leren al doende de kneepjes van het vak 'landbouw'. De geoogste groenten worden straks voor een gedeelte verkocht en een deel geven ze aan de Voedselbank. Ook hebben enkele restaurants met streekproducten zich gemeld om te koken met de producten uit Meezenbroek, Schaesbergerveld en Palemig (MSP).

// Bewoners leren al doende de kneepjes van het vak 'landbouw'.

no. 29. STADSLANDBOUW DE DEM

Start

Initiatief sinds 2017.

Initiatief

Vanuit het IBA project Het-Stadse-Platteland kijkt stadsboer Peter Erkens naar de mogelijkheden om te komen tot een meer duurzame invulling van braakliggende stukken grond in Parkstad. Doel is te komen tot een landschap dat voorziet in haar eigen onderhoud. Daarnaast is er vraag naar lokaal geteeld voedsel, de hedendaagse consument wil weer in contact komen met de teler van zijn of haar voedsel. Deze manier van werken valt binnen de term stadslandbouw. Het gebied De Dem zou bij uitstek geschikt zijn als pilotgebied.

Meer informatie

www.petererkens.nl

// Een landschap dat voorziet in haar eigen onderhoud.

© Locatie: Hoofdstraat 330, Hoensbroek

no. 33. VERGETENGROENTEN - TUIN

Start

Initiatief sinds 2017.

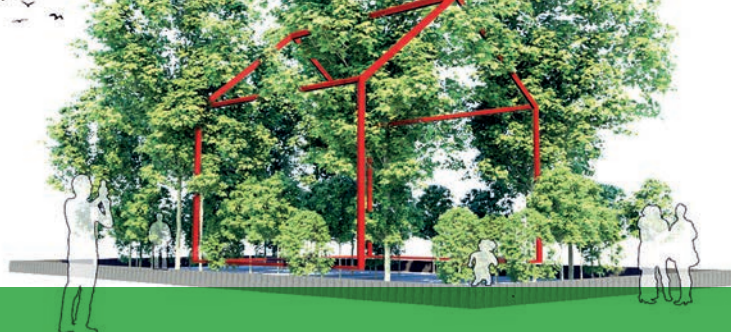
Meer informatie

www.soekkringloop.com

Initiatief

Bij de Soek kringloop (sociaal economisch zorgbedrijf met mensen met een lichte of zware beperking) lag een verwaarloosd stukje grond. Zonde, zo vonden de vrijwilligers van Soek. Een van de vrijwilligers, met een achtergrond als (leidinggevende) hovenier en én affiniteit met vergeten groenten en een creatieve manier van tuinieren had een idee: een Vergeten-Groenten-tuin. De tuin is inmiddels gerealiseerd. En met succes: er gebeurt van alles. Basisschool de Vlieger wordt in het voorjaar bij de nieuwe aanplant betrokken en buurtbewoners komen buurten. De tuin is inmiddels vijf kippen en twee fles-eenden rijker (om de slakken op te eten zodat het biologische gehalte van de tuin behouden kan blijven). De tuin beweegt en leeft!

// De tuin is inmiddels vijf kippen en twee fles-eenden rijker.

no. 37. TINY FOREST

Start

Initiatief sinds 2017.

Initiatief

Het winnende idee van studenten van Zuyd Hogeschool van een duurzaamheidsprijsvraag. Een Tiny Forest is een concept van het IVN kleine wildernis in een stedelijke omgeving: tegen hittestress, voor een betere luchtkwaliteit, voor educatieve doeleinden en als ontmoetings- of speelplek.

De studenten hebben een speelelement toegevoegd, dat wordt gerealiseerd dmv baubotanik. Bij Baubotanik vergroeien levende bomen dusdanig met elkaar dat stevige constructies ontstaan.

In samenwerking met buurtbewoners en scholen wordt gekeken een plek te creëren waar de mens koelte en schaduw kan zoeken en in contact kan komen met de natuur. Een mogelijke locatie is op het Auro-raterrein, in het reeds gerealiseerde parkje.

© Locatie: Dobbeltuinstraat Heerlen.

no. 38. DE DOBBELTUIN

Start

Initiatief sinds 2017.

Initiatief

De Dobbeltuin is aangelegd op een braak liggend stuk grond dat diverse malen gebruikt werd als stortplaats voor puin en ander ongerief. Een initiatiefgroep heeft zich erover ontfermd en er een fantastische permacultuur-proeftuin aangelegd. Het ontwerp is van de werkgroep permacultuur. Sommige werkgroepleden beschikken over een certificaat van een ontwerpcurcus Permacultuur. De Dobbeltuin is een permacultuur-proeftuin ingericht op basis van de principes van permacultuur. Tuinieren op permacultuurbasis is samenwerken met de natuur, waarbij geen gebruik wordt gemaakt van chemicaliën zoals kunstmest of bestrijdingsmiddelen. De natuur wordt als voorbeeld genomen. In het voorjaar van 2012 kreeg de

werkgroep het terrein aan de Dobbeltuinstraat met een oppervlakte van 1225 m² voor 3 jaar in bruikleen van Woonpunt. Ondertussen is het duidelijk dat de Dobbeltuin langer dan 3 jaar kan blijven.

De bedoeling van de tuin is om de buurtbewoners en belangstellenden de gelegenheid te geven gezonde biologische groenten, kruiden, fruit en bloemen te verbouwen. Belangstellenden kunnen hier hun steentje bijdragen en meedelen in de oogst. De tuin heeft terrassen voor ontspanning en ontmoeting. Daarnaast is het de bedoeling dat er regelmatig panenkoeken- en soepmiddagen georganiseerd worden. In de toekomst zitten ook pizza- en brood-bakmiddagen in de planning. Daarvoor zal een leem-oven gebouwd worden. Behalve meewerkdagen worden er ook workshops gehouden, het maken van een bijenhotel, aardbeientoren, rocket-stove bouwen, enzovoort.

Meer informatie

De Dobbeltuin is één van de activiteiten van de stichting Parksstad in Transitie.

<http://parksstad-in-transitie.nl/?s=Dobbeltuin> en www.facebook.com/groups/DobbeltuinHeerlen/

Coördinator Leo de Groot:

M ljm.degroot@telfort.nl

T 06 47 31 10 49

// Tuinieren op permacultuurbasis is samenwerken met de natuur.

Micro-initiatieven

WILDERNIS / NATUUR

© Locatie: Vaesraderbosweg / Randweg Hoensbroek.

no. 3. SCHURENBERGER-PARK

Start

Initiatief sinds 2014.

Initiatief

Drie voormalige sportvelden in de Hoensbroekse wijk Maria-Gewanden lagen al jaren braak. Stichting Buurt-beheer Maria-Gewanden zocht samen met inwoners uit de wijk een nieuwe bestemming voor dit groengebied. Het resultaat dat tot stand is gebracht door vrijwilligers van Stichting Schurenberger Park, is nu een ontmoetingsplek voor de buurt. Deze plek bestaat uit een Levensloopbos, een natuurlijk bos en een activiteiten-terrein.

Het Levensloopbos is tot stand gekomen door inwoners van Hoensbroek die een boom konden adopteren ter gelegenheid van een bijzondere gebeurtenis: bij een geboorte, huwelijk of bijvoorbeeld bij het overlijden van een dierbare.

Het natuurlijk bos is aangeplant met

een verscheidenheid aan geurige en kleurige struiken en fruitbomen. Er is ook een kikkerpoel aangelegd. Verder staat er een bijzondere boom-bank waarin verschillende dieren zijn uitgebeeld. Het activiteiten-terrein kan door scholen, scouting of verenigingen uit Hoensbroek gebruikt worden voor diverse activiteiten.

Meer informatie

www.schurenbergerpark.nl en www.facebook.com/schurenbergerpark

© Locatie: Jeugrubbenweg 11, Hoensbroek

no. 5. PAARDENPARADIJS GEBROOK

Start

Initiatief sinds 2014.

Initiatief

De twee voormalige voetbalvelden in Mariarade lagen als gevolg van een fusie al enkele jaren braak. Een particulier die al enige jaren met paarden werkte, wilde hier graag zijn hobby een vaste plek geven. Hij werkt namelijk met jongeren die een moeilijke (thuis)situatie hebben. Het werken met paarden blijkt voor deze jongeren ontzettend vruchtbaar te zijn.

De realisatie is vanaf 2015 fasegewijs gestart. De verkoop van het gebouw en de grond is medio 2017 formeel geregeld. Dan gaat men ook aan de slag met het opknappen van de voormalige kantine.

Het Paardenparadijs Gebrook ligt langs een historische mijnroute en

is daarmee een toevoeging op toeristisch/recreatief vlak.

Meer informatie

www.facebook.com/paardenparadijs-gebrook

“ Het werken met paarden blijkt ontzettend vruchtbaar te zijn.

© Locatie: Abel Tasmanstraat 25, Heerlen

© Locatie: Prins Mauritsstraat/Margrietstaat te Hoensbroek.

no. 9. DROOMPLEIN DE WIEËR

Start

Initiatief sinds 2015.

Initiatief

Op de plek waar woningcorporatie Weller flats heeft gesloopt en waar voorlopig niets wordt teruggebouwd, hebben enkele buurtbewoners het initiatief genomen om een ruimte te creëren voor ontmoeting en buurtactiviteiten.

Het betreft een droomplein voor buurtbewoners en een doe-plein, speciaal voor de jeugd. Medio 2014 is Droomplein De Wieër gerealiseerd. De officiële opening vond plaats tijdens Burendag in 2016.

Meer informatie

www.facebook.com/droomplein-dewieer

// Een ruimte creëren voor ontmoeting en buurtactiviteiten.

no. 10. ONTMOETINGSPLEK LOTBROEK *i.s.m. Superflex en WeFresh*

Start

Initiatief sinds 2015.

Initiatief

Op het terrein waar woningen van Woonpunt zijn gesloopt heeft het kunstenaarscollectief Superflex in opdracht van Schunck samen met bewoners opgravingen gedaan naar het verleden. Dit heeft geleid tot betrokkenheid, ontmoeting en zal resulteren in een inrichting waarvan gebruik wordt gemaakt van de opgravingen. Deze inrichtingen zal vanwege het beheer en onderhoud niet gerealiseerd worden op de plek van de opgravingen, maar in de buitenruimte van de nabij gelegen nog te realiseren BMV Hoensbroek Zuid. Tevens is onder leiding van Wefresh met bewoners op deze plek een speelplek tot stand gebracht. In de zomer van 2015 hebben de opgravingen samen met bewoners plaatsgevonden. Toen is ook de speeltuin geopend.

Meer informatie

www.schunck.nl/nieuws/kick-off-graven-naar-een-nieuw-lotbroek en www.youtube.com/watch?v=zzooP-7sIE24 en www.wefresh.eu/wijk/nieuw-lotbroek

// Samen met bewoners opgravingen gedaan naar het verleden.

© Locatie: Limaweg, Heerlen

no. 16. KLOOSTERKOOLHÖFKE

Start

Initiatief sinds 2015.

Initiatief

Toen de Vrije School gesloopt werd, hebben een aantal bewoners het initiatief genomen om het onderhoud en beheer over te nemen van dit terrein. Deels hebben zij dit gekocht om bij hun eigen tuin te voegen en deels hebben zij er een gezamenlijke buurttuin en speelplek voor de kinderen van gemaakt. Dit vormt nu het Kloosterkoolhökke.

Activiteiten die worden gehouden zijn gericht op het versterken van de onderlinge samenhang in de straat. Het beheer en onderhoud verbindt als vanzelf. Fruitbomen snoeien, fruit oogsten, de moestuin verzorgen, de speelplaats aanleggen en onderhouden. Klus- en tuinierdagen worden gekoppeld aan een buurtborrel of burendag.

Meer informatie

www.facebook.com/kloosterkoolhofke

© Locatie: Professor Einthovenstraat, Hoensbroek

no. 17. 'T GROENBROEK

Start

Initiatief sinds 2016.

Initiatief

Na de sloop van basisschool de Dem vond de buurt dat meer met het terrein kon gebeuren dan alleen gras inzaaien. Zij namen het heft in eigen handen en gingen aan de slag. Buurtbewoners en betrokkenen hebben zich vrijwillig ingezet om een leuke, groene plek te creëren voor dieren. Het resultaat is 't Groenbroek: stadsnatuur, een glooiend terrein met poel, fruitbomen, pollinators, hoge grassen en doornige struiken (goed voor de vogels, vlinders, de eekhoorn en de egel). Inmiddels zijn er al verschillende mooie eendensoorten gespot. Ook rupsen, vogels en vlinders hebben inmiddels hun weg gevonden naar Groenbroek!

// Zij namen het heft in eigen handen en gingen aan de slag.

© Locatie: Burgemeester van der Kroonstraat, Hoensbroek

no. 19. SJEF DIEDERENPARK

Start

Initiatief sinds 2016.

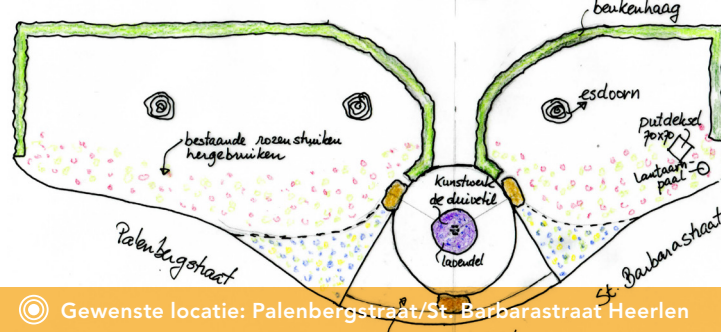
Initiatief

In 2016 hebben enkele buurtbewoners rondom de voormalige basisschool De Mheyster in Hoensbroek het idee opgevat om op deze plek een parkje aan te leggen met een hommage aan Sjef Diederer. Het park wordt aan deze grote troubadour van Limburg gewijd. Nu is de buurt druk bezig om geld op te halen voor een monument voor hun beroemde buurtgenoot.

Meer informatie

www.facebook.com/sjefdiederer-park/

“ Het park wordt aan deze grote troubadour van Limburg gewijd.

© Gewenste locatie: Palenbergstraat/St. Barbarastraat Heerlen

no. 28. PALEMIG KERN MET PIT

Start

Initiatief sinds 2016.

Initiatief

De wijkraad van Palemig wil graag iets moois maken van het plantsoen bij de brievenbus in de wijk Palemig in Heerlen.

Sinds jaar en dag staat hier de brievenbus aan de linkerkant van het plantsoen. Helaas staat de brievenbus enigszins verscholen achter een haag en staat voor een verloederd en overwoekerd stuk grond. Ook het plantsoen zelf kan een onderhoudsbeurt gebruiken. Aan de rechterzijde van het plantsoen worden de duiven van de duivenvereniging in het seizoen opgehaald, een typische Limburgse hobby.

Gezien deze feiten kwamen wij op het idee om een ode te brengen aan de postduif, de brief en om het ook eigentijds te maken het emailbericht. Vanuit het plantsoen heb je tussen de

twee rechtse esdoorns een prachtig uitzicht op het park, hoeve de Baak en de mensen die langs wandelen. Het ligt daarom voor de hand om op deze plek een zitbankje te plaatsen, liefst naast de (te verplaatsen) brievenbus. Als leuning van de zitbank zou je de 3 symbolen kunnen gebruiken, de postduif, de brief en het @ teken. Ook zou hier een mooie plek zijn om een kunstwerk in de vorm van een duiventil te plaatsen.

Micro-initiatieven

TOERISME / RECREATIE

© Locatie: Adelanteterrein, Zandbergsweg, Hoensbroek

no. 7. PLAQUETTE ROMEINSE VILLA TE SCHUEREIJCK

Start

Initiatief sinds 2014.

Initiatief

De Heemkundevereniging Hoensbroek heeft het initiatief genomen om op de plek waar vroeger een romeinse villa stond een plaquette te plaatsen met informatie.

Meer informatie

www.heemkundehoensbroek.nl/romeinse_villa_Schuereijck.html

© Locatie: Kasteel Hoensbroek, Klinkertstraat 118, Hoensbroek

no. 8. WANDELING OM KASTEEL HOENSBROEK

Start

Initiatief sinds 2014.

Initiatief

De Heemkundevereniging Hoensbroek heeft het initiatief genomen voor de uitgifte van een boekje met een wandeling van ca. 6 km rond Kasteel Hoensbroek. De bijna 6 kilometer lange wandeling is samengevat in een 24 pagina's tellende full colour brochure en voert vanaf het kasteel Hoensbroek door de groene beemden en weides van de Caumer- en Geleenbeek, langs de buurtschappen Terschuren en Schurenberg, door het Jeugrubbebos en slingerend over de Steenberg weer terug naar het vertrekpunt.

Het is geschreven en samengesteld door Hein Giesen. Vanwege de aanleg van de Buitenring is de wandeling inmiddels aan een update toe, omdat het terrein bij de Naanhof en het bos veranderd is. Vragen hierover kunt u stellen via onderstaande contactgegevens.

Meer informatie

www.heemkundehoensbroek.nl

no. 15. HONDENINITIATIEVEN

Start

Initiatief sinds 2015.

Initiatief

Sinds 2014 hebben zich verschillende initiatiefnemers gemeld die interesse hebben voor het starten van een hondenschool op een leeg terrein, bijvoorbeeld voor de training van (politie)honden, maar ook om demonstraties voor te bereiden, training speur- en zoekhonden die ingezet worden in natuurgebieden. Er wordt onderzocht of een samenwerking mogelijk is op een locatie met een aantal initiatiefnemers samen. Eventuele mogelijke locatie is een terrein bij de Varenbeuk.

📍 Trainingslocatie: Randweg 64, Hoensbroek

no. 21. DUTCH MOUNTAIN ARCHERY

Start

Initiatief sinds 2016.

Initiatief

Handboogvereniging Willem Tell SC Hoensbroek (85 leden) is een actieve vereniging, die op zoek is naar een nieuwe trainingslocatie. Zij zien een groeiende interesse in het 3D schieten. Helaas zijn er in deze regio niet of nauwelijks trainingsfaciliteiten voor deze tak van sport. Dit, gecombineerd met de trend dat de groep 'Hout-schutters' almaar groeit, heeft de vereniging er toe gezet om de mogelijkheden te onderzoeken tot het realiseren van een gewenst trainingsterrein binnen Parkstad/ Zuid-Limburg. Dit plan draagt de naam Dutch Mountain Archery, als verwijzing naar de Limburgse heuvels. Zo willen zij een impuls geven aan de het 3D schieten en de handboogsport in het algemeen.

Meer informatie

www.willemtellsc.nl
Paul van Goor
Maastrichterstraat 183
6444 GE Brunssum
T: 06-27894434
E: pavago1981@ziggo.nl

|| Zij zien een groeiende interesse in het 3D schieten.

Locatie: Heihoven 2, Heerlen

no. 24. BOERDERIJTERRAS D'R BINNENPLEI

Start

Initiatief sinds 2016.

Initiatief

De familie Grooten heeft een agrarisch bedrijf met o.a. granen, bieten, aardappelen, cichorei en kerstbomen. Tevens ook eigen vleesvee en scharrelvarkens.

De aardappelen, het rund- en varkensvlees worden samen met Limburgse streekproducten verkocht in hun boerderijwinkel met een aanvulling van producten van boeren uit de regio.

De dochter van de familie heeft hun prachtige carré boerderij die dateert uit ongeveer 1670, in de natuurlijke omgeving van de Brunssummerheide opengesteld voor een natuurlijk boerderijterras. De mensen kunnen hier na hun fiets- of wandeltocht, op de binnenplaats genieten van een wel verdiend kopje koffie met uitzicht

op de koeien en een kijkje nemen bij de varkens in de weide.

Op deze manier kan iedereen kennis maken met dit afgezonderd maar speciaal stukje Heerlen onder genot van een hapje en een drankje van Limburgse bodem.

Meer informatie

www.boerderijwinkelgrooten.nl/boerderijterras

Tijdelijke locatie: Heerlerbaan 211/213, Heerlen

no. 27. TINY HOUSING

Start

Initiatief sinds 2016.

Initiatief

Mevr. Benders wil graag in Parkstad in een Tiny House project gaan wonen eventueel met een paar anderen. Tiny Houses zijn kleine, verplaatsbare, duurzame, zelfvoorzienende huisjes. Wonen in een Tiny House staat voor haar gelijk aan vrijheid, je ontdekt wat je echt nodig hebt, wat je gelukkig maakt. Daarnaast stimuleert deze vorm van wonen om bewuster en duurzamer om te gaan met energie. Het idee is een Tiny House dorp waarin door bewoners wordt samengewerkt aan bijvoorbeeld een gemeenschappelijke groentetuin voor eigen voedselvoorziening. Waarin bewoners behoeften delen, gezamenlijk eten een optie is maar iedereen ook recht heeft op zijn privacy. Waarin de mogelijkheid bestaat om te logeren, proefwonen of

Bed & Brekfast in een Tiny House. Vooruitlopend op een locatie waar dit mogelijk is, heeft mevr. Benders haar Tiny house al gebouwd en tijdelijk neergezet op eigen bouwgrond aan de Heerlerbaan in afwachting van een definitieve plek.

Meer informatie

www.facebook.com/mirbenders en www.tinyhousenederland.nl

MACRO- PROJECTEN

Locatie: Bezoekerscentrum Brunssummerheide,
Schaapskooiweg 99, Heerlen

BRUNSSUMMERHEIDE

Geniet vlak bij Heerlen van dit prachtige uitgestrekte Zuid-Limburgse heuvellandschap. Wandel over de heide, loop door de bossen en langs vennen, moerasgebieden en de Roode Beek. Vanaf het uitkijkpunt bij Bezoekerscentrum Brunssummerheide heb je een fraai uitzicht over de hei en het bos. Kinderen kunnen hier een speurtocht doen of hun kinderefeestje vieren en er zijn volop activiteiten. De gemarkeerde wandelroutes brengen je langs meer mooie punten. Loop over kronkelende paden door de verschillende landschappen. Hoor je 'koebellen' vlak bij? Dan is de herder met zijn kudde schapen in de buurt, een kijkje waard!

Naast de mooie natuur, vind je hier ook sporen uit de geschiedenis, zoals een oude landgraaf en een grafheuvel. En de naaldbomen in het bos waar je doorheen loopt, werden vroeger gebruikt voor de mijnbouw. Onderweg kun je allerlei dieren en planten

tegenkomen. Met wat meer geluk zie je een ree nog net wegschieten; hij heeft jou allang gehoord en geroken. In het bos, op de heide en langs de Roode Beek vind je verschillende dier- en plantensoorten.

Wat vind je op de Brunssummerheide?

- Wandelroutes;
- Het bezoekerscentrum met activiteiten voor jong en oud;
- Trailrun met je smartphone;
- GPS-avontuur;
- MTB-routes, ruiterpaden en menroutes;
- Hondenlosloopgebied;
- De groene en blauwe groenmetropool routes.

Meer informatie

T (045) 563 03 55

W www.natuurmonumenten.nl/natuurgebied/brunssummerheide

CAUMERBEEKDAL

Aantrekkelijk en overal zichtbaar: zo is de Caumerbeek weer! Vroeger slingerde de Caumerbeek door heel Heerlen. Begin jaren zeventig werd ongeveer acht kilometer van de beek overkluisd en daardoor aan het zicht van Heerlen onttrokken. Alleen het gedeelte vanaf de Corisbergweg (hier ontspringt de beek in de kelder van hoeve Horicherhof) tot aan Palemig is dan nog zichtbaar. Gemeente Heerlen en Waterschap Roer en Overmaas hebben de gehele beek weer zichtbaar gemaakt in Heerlen. Sinds 2010 wordt gewerkt aan het project Caumerbeek Zichtbaar Natuurlijk.

Het beekdal is opnieuw ingericht en aantrekkelijk gemaakt over een lengte van ongeveer acht kilometer. De beek is weer zichtbaar in Hoensbroek, Rennemig, Beersdal en Palemig. Er kan volop genoten worden van de mooie beek. Het is een aantrekkelijk gebied voor wandelaars en fietsers

vanwege de nieuw aangelegde wandel- en fietspaden. Ook natuurliefhebbers kunnen er hun hart ophalen: de flora en fauna die bij het Caumerbeekdal horen keren terug. Water trekt namelijk nieuw leven aan zoals vogels, vlinders en kikkers. De redenen om de beek weer zichtbaar te maken zijn: betere waterkwaliteit in de Caumerbeek en Geleenbeek (de Caumerbeek mondt uit in de Geleenbeek), betere werking van de rioolwaterzuivering, stimuleren flora en fauna en bieden van meer recreatiemogelijkheden.

Meer informatie:

www.caumerbeek.nl

© Locatie Groeve Sibelco: Tegelstraat 1, 6414 XN Heerlen
Locatie Groeve Beaujean: Jongmansweg 69, 6413 CR Heerlen

GROEVENGEBIED

Groeve Sibelco

In het gebied waar vroeger de mijn Oranje Nassau IV lag, wordt nu zilverzand gewonnen. Sibelco wil die winning nog een tijdlang voortzetten en uitbreiden naar de mijnsteenbeng. In de omgeving van het gebied liggen woonwijken en het natuurgebied Brunssummerheide.

Hier komen veel belangen bij elkaar en daarom zijn partijen een proces gestart om samen tot een plan voor de toekomstige inrichting van de groeve te komen. De deelnemende partijen in de Transformatiegroep zijn: Sibelco, Provincie Limburg, Gemeente Heerlen, Gemeente Landgraaf en Natuurmonumenten. Sibelco zal het gebied gefaseerd herinrichten als natuurgebied met zachte recreatiemogelijkheden (o.a. wandel-, fiets, en rolstoelpaden). Sibelco zal het gebied ook overdragen aan Natuurmonumenten zodat het in de toekomst kan opengesteld

worden voor het publiek.

Uiterlijk in 2035 stopt Sibelco met haar commerciële zandwinning. In 2036 moeten alle gebouwen en installaties van Sibelco zijn verdwenen. Het zilverzandbedrijf zal de groeve intussen gefaseerd afwerken.

Meer informatie
www.sibeltogroeve.nl

Groeve Beaujean

Delen van de Beaujeangroeve, waar sinds 1914 zilverzand wordt ontgrond, zijn gereed om getransformeerd te worden naar een nieuwe bestemming.

Meer informatie
www.zilverzand.com

© Locatie: Klinkertstraat 118, Hoensbroek

KASTEEL HOENSBROEK

Dit imposante, monumentale waterkasteel is één van de grootste en mooiste kastelen van Nederland en geldt als 'de meest vorstelijke burcht tussen Rijn en Maas'. Een bezoek aan Kasteel Hoensbroek is een belevenis voor jong en oud. In dit enorme slot met meer dan veertig ruimtes komen avonturen uit verre verledens tot leven. Ontdek de prachtige balzaal. Beklim de Middeleeuwse toren. Zoek de geheime kamer en bibber in de eeuwenoude kerker. Volg de route in de kasteelbrochure of volg een spannende kasteelspeurtocht.

7 redenen om Kasteel Hoensbroek te bezoeken

1. Kasteel Hoensbroek in Zuid-Limburg is een van de grootste en mooiste kastelen van Nederland. En een van de mooiste en best bewaarde kastelen van Europa.
2. Kasteel Hoensbroek is prachtig gerestaureerd. Ontdek meer dan

veertig authentiek ingerichte vertrekken, daterend van de middeleeuwen tot en met de 18e eeuw.

3. Je kunt als groep geweldig worden rondgeleid, maar ook zonder rondleiding is een bezoek zeer de moeite waard.
4. Een bezoek is geschikt voor grote én kleine gezelschappen en voor alle leeftijden.
5. Het kasteel heeft als enige in Nederland een grote lift en is daarmee rolstoeltoegankelijk!
6. Er is een leuke horecagelegenheid met een terras, plus originele zaalaccommodatie.
7. Het kasteel beschikt over gratis parkeerplaatsen.

Als dat niet reden genoeg is om ons te bezoeken? Tot ziens!

Meer informatie
www.kasteelhoensbroek.nl of www.facebook.com/kasteelhoensbroek

LEISURE LANE

In de regio Parkstad wordt de komende jaren een unieke doorgaande fiets- en wandelroute met internationale allure aangelegd. Een route die de aantrekkelijke groengebieden en prachtige stedelijke parken met elkaar verbindt.

De route is recreatief, maar heeft ook praktische voordelen voor Parkstedenlingen die op de fiets naar het werk, naar familie of naar huis gaan. Ook toeristen die deze streek nog niet kennen, kunnen de regio op een andere manier ontdekken. De Leisure Lane is meer dan een breed pad waar je op kunt fietsen, wandelen of skaten. Het is ook een plek waar je mensen kunt ontmoeten of rustig kunt genieten van een mooi uitzicht op de prachtige landschappen die Parkstad rijk is. De route voert langs veel attracties en bezienswaardigheden, zoals landgoederen, kastelen, mijnkolonies, musea en speelplekken. Het is een uitnodigende plek waar iets te bele-

ven valt. De Leisure Lane zet de regio op een bijzondere manier op de kaart. Leisure Lane is een IBA project (zie www.iba-parkstad.nl) en IBA heeft bij dit project gefungeerd als mede initiator en startmotor.

Meer informatie
www.iba-parkstad.nl/nl/archief/leisure-lane-beeld

“ Een unieke doorgaande fiets- en wandelroute met internationale allure.

GELEENBEEKDAL

De Geleenbeek is een beek in Zuid-Limburg en ontspringt in Benzenrade (Heerlen). De beek stroomt via Voerendaal, Nuth, Schinnen, Spaubeek, Geleen, Sittard, Nieuwstad richting Stevensweert waar hij onder de naam 'Oude Maas', uitstroomt in de Maas.

In de komende jaren zal het tracé van Heerlen tot Sittard ingrijpend veranderen. De nu sterk gekanaliseerde beek zal weer gaan meanderen door een natuurlijk landschap waarin plaats is voor mens, water, dier en plant. Het doel is om een aantrekkelijk en aangesloten blauw-groen lint te creëren in dit sterk verstedelijkt gebied van Zuid-Limburg.

Om praktische redenen is het 20 km lange beekdal opgesplitst in verschillende deelprojecten.

Het streefbeeld voor de Geleenbeek bestaat uit een licht slingerende tot

meanderende beek, die de historische loop van de beek volgt. Door de beek weer te laten slingeren ontstaat een meer natuurlijke beek waarbij, bij verandering van de afvoer, steeds wisselingen in stroomsnelheden optreden. Deze variaties in de stroomsnelheid en stromingsrichting zorgen ervoor dat er allerlei (micro)habitats ontstaan. Door te kiezen voor een integrale aanpak worden niet alleen watergerelateerde zaken aangepakt maar wordt aandacht besteed aan een totale gebiedsontwikkeling waarbij o.a. landschap, natuur, recreatie en cultuurhistorie een prominente plaats innemen. De herinrichting van het Geleenbeekdal leidt gestaag tot een recreatief eldorado.

COLOFON

Gebrookerbos is een samenwerkingsproject van de gemeente Heerlen, Neimed en de Open Universiteit.

Gebrookerbos wordt mede mogelijk gemaakt door:
Provincie Limburg
IBA Parkstad
Interreg Euregio Maas-Rijn

Deze gids is een initiatief van de samenwerkingspartners Gebrookerbos.

Wij danken de burgerinitiatieven van het netwerk Gebrookerbos voor hun medewerking aan de totstandkoming hiervan.

September 2017

Contactgegevens

Kelly Damoiseaux, projectleider
k.damoiseaux@heerlen.nl
045-5604683

Jos Reinders, brooker
jos.reinders@neimed.nl
06-41135101

Heerlen

provincie limburg

Open Universiteit
www.ou.nl

